(ચિરનવ ધરમી પુસ્તક.)

श्री कृष्णचरित्र नाटक.

રચનાર

પંડ્યા રેવાસંકર નાથારામ વટાદરાના.

છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર.

શા. મુળચંદલલુભાઇ ખંભાતના.

અમદાવાદ.

શમશેર બાહાદુર છાપખાનામાં

શવાઇભાઈ રાયચંદે છાપી.

શવત ૧૯૫૦ શને ૧૮૯૪

કીમત ૪ (ચાર) આના.

નાટકપાત્ર.

કંસરાય.........................મથુરાં નગરનો રાજા.

........................કંસરાયની રાણી.

દેવકીજી.........................કંસરાયની બેન.

વસુદેવ.........................કંસરાયનો બનેવી.

...............કંસરાયનો પ્રધાન તથા કોટવાળ.

શ્રીકૃશ્ન પરમાત્મા............જગતપીતા.

નંદરાય.........................ગોકુળનો ઉપરી.

જસોદાજી.........................નંદરાયની સ્ત્રી

બીજા ઘણા કંસરાયના સિપાઈઓ તથા રૈયત, માશી પુતના વીગેરેનાં માણસો, જુમનાંજી, ગોકુળમાં દાન ગોપી વિગેરેના ખેલકાર. અગ્રેસ્વર રૂપી.

સર્વે પાત્રો પ્રભુની સ્તુતી કરે છે.

રાગ કલાણ

અએ જગત પતી, પ્રભુ આપો સુખે મતી;
ભગત તારા જાણી અમને, શાહય થા અતી. [ટેક]
જગત પ્રસીધ જુના કવીયો, થયા આપ પ્રતાપ;
ભકત જનનાં સંકટ કાપો, ટાળો તનના તાપ. અએ.
વસુદેવની દેવકી નારી, સતી હતી જે નાર;
પાપી કંસરાયે તેને, દુખ દીધું અપાર. અએ.
ક્રુસ્ન દેવના ભય માટે, કીધા કોડ ઉપાય;
પણ દેવકીજી અંતે, પુત્ર સાથે સુખ પામી સદાય. અએ.
ક્રુસ્ન લીલાનું પુસ્તક રચવા, પ્રેમે ધાર્યું મન;
શુદ્ધ નજરથી મદદ આપો, થઇ મુજને પ્રસન. અએ.

પ્રવેશ ૧ લો.

સ્થળ કંસરાયની સભા (કચેરી)

કંસરાય—અએ પ્રધાન માહરા, શો છે રાજનો ખબર;
ઉચાટી આપણા રાજ્યમાં, શી છે જબર.
સાચી વાત પ્રધાન તમે, કોની આ સમે;
બોલો બોલો જલદી બોલો, જાણોછો તમે.
વળી રઇયત સુખી કે દુખી, કો આજરે.

પ્રધાન— રાગ ઉપરની

અએ એ રાજા કંશજી, હું સત્ય વદુંછુ વેણ;
રઇયત સરવે સુખી છે, ભલું ચાલે લેણ દેણ.
વળી રાજ્ય નીતી સારી ચાલે, આપ પુન્ય પ્રતાપ;
ભયની વાત ભુલી ગયા, કે શું પુછોછો આપ.
ભય તો તમારો ભાણીયો, અસ્ટમો અવતાર;
જાણવામાં એ જાણું હું, બીજું કંઇ નહીં લગાર.

પ્રધાન— લાવણી

હે કોટવાળ (૨) આજે હુકમ હું તો કવછું,
ચોકી ભારે કાળાગ્રેની કરજો હું એટલું કહુંછું.
માટે આજથી (૨) હુકમ આ આદરજો,
સું કહુંછું હું કેસ આ ઉરમાં ધરજો.
વળી જાવો જે (૨) દગો ફટકો થાવે નેઇ,
પુત્ર મુકી આવી પુત્રી કંઇથી લાવે નેઇ.

કોટવાળ— ત્રીતાળની ચોપાઈ.

હે ધન્ય ધન્ય અવલ બુધ્ય ભાઇ, કાળાગૃહની કરીસ ચોકસાઇ;
નહીં ઠપકો વેઠાવું મહારાજ, બાંધુ બંદોબસ્તનાં ભારે કાજ.
શું ખાધું પીધું કરૂં હરામ, વળી લજાવું કુળ તમામ;
એવી શીખ્યો નથી વિધાય, કરૂં નાદાનીનો જયજય

પ્રવેશ ૨ જો.

સ્થળ-રાજમેહેલ.

પાત્ર—કંસરાય ને તેમની રાણી.

કંસરાય— બીહાગની ગજલ.

કોમળ સ્વરૂપી દેખી પ્રીયા, હર્ષ દિલ થાય;
તેથી પટરાંણી કરી, રાખુ સંગ સદાય.
કોકીલ સમ કંઠ સુંદર, મુખ પુનમચંદ;
સ્તન કમળ દેખી લાજે, જોઇ હાસ્યમંદ.
અપાર પ્યાર પ્યારી મારી, રાખે મુજપર;
ઉમંગ ઉર આવે અતી, રહું ખુશ ભર.

રાણી— ગત્ય ઉપરની.

આપના પ્રતાપે પીઉ, સદા પામુ સુખ;
પલના વિયોગ લાગે, વરસ સમાન દુઃખ.
ઉમંગ લાવી પટરાણી, મુજને કરી;
આભાર વાળું શું આ, જીભથી કરી.
જળ લ્યોને પીયો, આ દાસી લાવે છે;
પછી ચાલો પલંગ માંહી, ઉંગ આવે છે.

[સુઇ જાય છે] થોડી વારે કંસને સ્વપ્નું થયાથી]

કંસરાય— બનજારો.

સત્ય વાત સુણો પ્રીયા મારી, આવ્યું સ્વપ્નું દુઃખનું ભારી.
જાંણુ મમ ભગનીને પુત, જન્મ્યો છે અસ્ટમો સુત;

તેથી આંખ ઉઘડી મારી, આવ્યું૦
જલદી જાવું છું જોવા કાજે, વળી મથ્થાંનને કહું આજે;
ન જાતો બગડે બાજી મારી, આવ્યું૦
માટે જઈ પુત્રને લાવું જેહ, ભાગું ક્ષણમાં એની દેહ;
જો વાર લાગે તો જાવ હારી, આવ્યું૦
રાંણી—ડાહ્યા થઈ આ શું બોલો, શીદ વીચાર આવા તોલો;
નહી વાત જરાએ તો શાચી, શાંને વદો વેણ નારાચી;
બહું છો ધંખ્યનામાં શુંરા પુરા, કેમ ઉંઠ્યા ઉંગથી અધુરા
શપનાની વાત માંનીને શાચી, શાંને૦
કંશ—આંમ જક કરે શું વાલી, નથી વાત ખોટી શપનાળી;
માટે જાવુંરે છું પ્રીયામારી; આવ્યું૦
રાંણી—તો આપરે છો ઘણા ડાહ્યા, નથી જાંણતા કૃસ્નની માયા;
માનો વાત તે મારી સાચી, શાંને૦
કંશ—તું શુંરે શમજી પ્રીયા મારી, હું કરું ચોકી જીવની ભારી;
જો શુઈ રહું તો જાવ હારી, આવ્યું૦
માટે નાંખું બાળ અરટને વેરો, તારે બોલાય મારી ઝેરી;
કાંથી કૃસ્ન કરે ખેલકારી, આવ્યું૦
રાંણી—શત્ય વાત કહો શાંમી મારા, ન છેતરાય કાંનજી કાળા;
જોજો ના આવે કૃસ્નથી આંચી, શાંને૦
કંશ—અરે પ્રાંણ પ્રીયા આવારી, શું વચન વદ છે આભારી;
આવું ના વદવું ઘટે નારી, આવ્યું૦

ધીક ધીક અવતાર તારો, ઉલટી ખોવડાવે માણજ મારો;
તું ના રોકી રાખ્ય આ વારી, આવ્યું૦

રાંણી— હીરાદે (સાખીમાં)

લ્યોને રજા મારી રઇ, આપ ધારૂં કરો જઇ;
વળી પાછળ પસ્તાવો નઇ, કે સુખી આગળ કોની થઇ;
એટલું લક્ષમાં ધારજો, પછી ખુશી મારી ગટાડજો;
જાજું તો વદતી નથી, રહું છું હું થોડુંકથી;

પ્રવેશ ૩ જો.

સ્થળ—કચેરી.

પાત્ર—કંસરાય પ્રધાન.

કંશરાય— કુંવરી કુંવર લાડકા—એ રાહ.

એ મધાંન શુંણો વીનતી શપનાનીરે હાલ;
મમ બેનીને પુત્ર થયો, જાણે મારો એ કાળ; એ૦
શાચું કે જુઠું એ સાનું, ભાગો તમે મનની ભ્રાંત;
હેવું તમે નવ જાણશો, કે પુછ્યું મને દ્રસ્ટાંત એ૦

મધાંન—ઓ રાય સુણો વાત માહરી, છે સાચી સપના તણી;
જુઠય લગારે કેતો નથી, કાળા ગ્રહે તણી; ઓ૦
જલદી તપાસ કરીયે, ચાલોનેરે જઇ આજ;
જપાટામાં પુત્ર લાવીએ, રચીએ મારવાનાં કાજ. ઓ૦
મારયા પછી જય- આપનો, સુખે કરસો રાજ્ય.
વેરી તમારો હારશે, ચોંટ્યા કરોને તાજય; ઓ૦

પ્રવેશ ૪ થો.

પ્રભુસ્તુતી.

સ્થળ કાળાગ્રહ

પાત્ર—વશુદેવ, દેવકીજી, પછી કૃસ્ન

વશુદેવ દેવકીજી—બીભાસ આશાની તાલ.

વારે ધાવોરે મોરારી, બહુ થવારે ધાવોરે મોરારી,

હવે આશ્રય છે એક તમારો, લ્યોને આગૃથી ઉગારી. બહુ.

નથી શેવાતું આ દુખડું આંહી, કાં સુધી છે દશા ભારી. બહુ.

પુરવે કર્યા હસે બહુ પાપ, તે ભુલાવોને દુલારી. બહુ.

તો શોધો હમ પ્રધાનો પુન્ય, આપો બચવા બારી. બહુ.

નહીતો હે પ્રભુ કરો, ત્રતીયાનીરે ખોળારી. બહુ.

કૃષ્ણજી-- ગત્ય ગીરધારીની

તું ભગત થૈનેરે ગ્રકળામાં આજે.

સહુ સુખના થાશે કાજે;

તમ દુખનોરે આવ્યોછે અંતજ આજે,

પુરું થયું એનુ વ્યાજે. જુલ૦

તમે દુખ નધરો આંહીરે, હું થાવુછું પુત્ર આપનોહીરે.

કહુછુ એટલુ કરજો કાજરે, તો સરશેરે કાર્ય સઉ આજ.

મેં ગોકુળમાંરે દેવી અવતારી, ત્યાં મુકી આવજો જાત મારી.

લાવજો તે પુત્રીનેરે, છે દેવી ભારી કંસ પુછેતો કેજો મારી

નેવળી મારે તો મારવા દેજોરે.

પણ કાલા વાલ્રા થોડા કરજોરે,
ના માને તો આપી દેજોરે.
કાળુયેનુંરે આજે કરવા દેજો. તુ૦

વસુદેવ દેવકીજી—
ધન્ય આજના સુરજ સારા, ટેક
તલપ તલપ ચીત પ્રભુમાં ચમકે;
મળવાને રહીયાળા. ધન્ય૦
દર્શન આજે પ્રભુનારે પેખી,
મારે હર્ષ અંગે ઉછાળા. ધન્ય૦
હાવેકારોય શીઘ્ર હમારાં થાસે,
ભલે મળયા કાંનજી કાળા. ધન્ય૦
ધન્ય ધન્ય દીવસ હમારો આજે,
પ્રભુ મારસે કંસાળા. ધન્ય૦
પ્રીતમ પ્યારી મલ્યાં પ્રભુને,
ઓલાઇછે કામજવાળા. ધન્ય૦

ગદ્ય—દરશાન દીધા પછી તરત બાળક વેશ ધારણ કરે છે.

દેવકીજી—[વસુદેવને]
લ્યોને લ્યોને પુત્ર આજ આપનો,
વેગેથી જઇ કરો નંદ તણો;
દીવસ ધન્ય આજ અસ્ટમી તણો. ટેક.
વખત જાજો લાગસે તો આવશે કંસ સાપનો કણો. દીવસ

માટે જાઓ જાઓ જાઓ તમે,

આજનો દીન રસીયામણો. દીવસ૦

વીજળીને લઇ પાછા આવો,

જય કરો જસોદાજી તણો. દીવસ૦

વસુદેવ—

બહુ સારૂ લાવો પ્યારી, બાળ લઇ ગોકુળમાં જાઉં

આપના કહ્યા મુજબ કરી, વીજળીબાઇને લાવું હું

ગદ્ય—[વસુદેવ ભગવાનને બલોટીયું વીંટી કેડે બેસાડી ચાલેછે તેજ ઘડીએજ વજરી તાળાં ઉઘડી જાય છે ચોકી પણ ઘાર ણ થઇ છે.)

પ્રવેશ ૫ મો.

સ્થળ—જમનાજી નદી તા. ચીમેથી ઈંદ્રરાજા દરશન કર વા આવે છે

વસુદેવ—પુર આવવાથી માઠ

અરે સુખ વીયોગી, પ્રભુના ભોગી;

થયો હું રોગી, તારે મળ્યારે પ્રભુ. ૧

સું દમો જમનાજી, સાથે પ્રભુજી;

જાણું કંસજી, તારે મલ્યારે પ્રભુ. ૨

કેમ દમો છો આટલી રાત્યમાં, ગોકુળ જવું આજ.

આવ પુર ચડીને, આવીયાં તેથી બગડે કાજ.

થાકયો જળનાથી, આમ રઈ જતી.
કંસ કુમતી, તારે મલ્યારે પ્રભુ.

ગદ્ય—પ્રભુયે જુમનાંજીને દર્શન દીનાં પછી જમણો ચરણ અડકાડવાથી જુમનાંજીના બે ભાગ થૈ રહાછે. વસુદેવ ચાલ્યા.

પ્રવેશ ૬ ઠો

સ્થળ—ગોકુળમાં નંદરાયનુ ઘર

નંદરાય જસોદા બળદેવ વીજળીબાઇ પછીથી કરસણજી વસુદેવ.

વસુદેવ—શો આ ગજબાકાર ચોકી બહુ્ રે સુતી (૨)

નઈ ઉઘડે દ્વાર, મદ ગઈ છે રતી; ચોકી બહુ૦
જો જાણશે ચોકીદાર ચોર ગણી મારે અતી, ચોકી૦
તો જાણું નંદરાય, તેડાવે મથુરાંપતી; ચોકી૦
તો ઉલટા ભોગ મળે, મારે કમળાપતી; ચોકી૦
જેવા વારે ધાયા જળે, તેવા ધાવો શીતાપતી; ચોકી૦

કૃસ્નજી—આકાશ વાંણીથી—ગીતી

ન ડર્યે ચોલ્યા આંહી, જો જલદી દ્વાર ઉઘાડુ છે આજે;
બીહીશ નહી તું કાંઇ, મુકય પ્રભુ લે બીજ કય તું કાજ

પ્રવેશ ૭ મો.

સ્થળ જુમનાંજી.

પાત્ર—વસુદેવ, વીજળીબાઇ, જુમનાંજી

વશુદેવ— (નદીના બે ભાગ રહેલા જોઇ) કહેવાંણુ—

અહો કમળા પતી, પ્રભુ શી આપની ગતી;
આજ બીકણુ જાંણી અમને, શાહ્ય થયા અતી; ટેક
જુમનાંજીમાં રસ્તો પાડયો, ગોકુળમાં જાવા કાજ;
વળી ગોકુળમાં દ્વાર ઉગાડ્યાં, રાખી મારી લાજ, અ૦
શદા નીરંજન સુખ આપવા લીધો છે અવતાર;
એવા તો છો અંતરજાંમી, કરી લીધી આપાર, અ૦

પ્રવેશ ૮ મો.

સ્થળ કાળાગ્રહ

પાત્ર—દેવકીજી કાળાગૃહના ચોકીદાર પછીથી. વશુદેવ. વીજળીબાઇ.

ગદ્ય—વશુદેવ કાળા ગૃહમાં પેઠા પછી દ્વાર બંધ થાય છે

વશુદેવ— ઓખાહરણ ગત્ય

હચોને પ્યારી મારી લાવ્યો વીજ.
હાલ દેખી કરો મન રીજ. ૧
પછી આવશે કંશ જે કાળ,
તારે નહી જડે વીજની ભાળ ૨
કેમજે એ અસ્ટમો અવતાર.
તેથી મારે વીજને આવાર. ૩
સું કહું છું એ પ્રાણ જાંન પ્યારી

કંશ નાંખશે આ કંન્યા મારી. ૪

દેવકીજી ગીતાજી ચોપાઇ

કેમ કરીએ પ્રાણ પતી પ્યારા

કોઇ ન હોય કર્મથી ન્યારા. ૧

માટે ભવીશના લખ્યા લેખ;

ન મટે કહું છું મીન મેખ. ૨

ધરણી તેવી કરણી કહીએ;

કરયાં કૃત્ય તો ભોગવીયે. ૩

તેથી ચીંતા કરો સ્વામી દુર;

દુઃખનું સુખ લ્યો ભરપુર. ૪

ગદ્ય—કાળાગ્રહ પાછળની ચોકી એકાએક ઉઠે છે.

૧—૨—ચોકીદારો—ચાલો ચાલો ચાલો સરવે રણમાં લડવા

કાજ. એ રાહ.

ઉઠો ઉઠો ઉઠો સરવે, શું ઉંઘો છો આજ;

રાજા પાસે પગાર લઇ, શું કરોછો કાજ. ઉ૦

૩—ધન્ય ધન્ય વેલા ઉઠો, સતા કેવા થાવ; (૨)

૪—સુણો આ બાળ રડે છે, એક કાને થાવ. (૨)

૧—૨—ખરી ખરી આ છે, વાત તમારીરે આજ;

જઇ કહીયે આ સઘળાં, કંસને કાજ. ખરી૦

૩—૪—ના ના ના આ સરવને, ઉઠાડી જઇયેય; [૨)

૧—લોને ત્યારે સરવને, ઉઠાડી જઇયેય. (૨)

ગદ્ય—કોટવાળ આવી પોચે છે તેને જોઈ—

સરવ ચોકીદારો—થયેલી વાતની ફરમાશ કરે છે.

કોટવાળ—સરવ વાતે વાકેફ થયા પછી—૨

રાજા હુમેં કામકા ઓર ઈંદર મેરા નામ. ગત્ય.

જાવો જાવો જાવો જલદી, બોલાવો કંસરાય;

કંન્તે વેરી પ્રગટ થયો છે, તમારો ત્યાંય. ટેક

તેથી ઝટ ચાલો આજ, કહીયે તમને;

વળી કેજો કોટવાળે મોકલ્યા, આવ્યા હુમે.

પ્રવેશ ૯ મો,

સ્થળ-રાજ્ય મેહેલ.

પાત્ર—કંસરાય-રાણી.

કંસરાય—પોતાની છજાવાળી બારીએ દાતણ કરે છે.

૧—૨—ચોકીદારો લાવણી.

ચાલો ચાલો રાજા ધીરાજ આજ ચાલોને;

થયો પુત્ર કે પુત્રી તમ ભગ્નીને.

વળી આવ્યા છે કોટવાળ તાહુતો આજે,

ઝટ ચાલો મહારાજ સરે આપ કાજે.

કંશજી રાગ ઉપરની

એ શું વદોહછો આવાર આજ મુખેથી,

ઘણો વાધ્યો ઉમંગ આ મારા તનથી.

જઇ કહો કોટવાળને એ પ્રધાન આવે છે,
ન થાય દગાની વાત તે જણાવે છે.

ગદ્ય—કંસરાય દાતણ કરયા પછી જટ પ્રધાનના ભણી ચાલવા લાગ્યા.

પ્રવેશ ૧૦

સ્થળ—પ્રધાનનો મહેલ

પાત્ર—પ્રધાન તેની સ્ત્રી પછીથી કંસ સવારી

કંસરાય   રાગ ક્ષત્રી કલંક

વેગેથી પ્રધાન તું ચાલ્ય કારીય આજ મારૂ સરરે.
વાર હોય તો મને રજા આલ્ય,   કારીય૦
ચાલ્ય ચાલ્ય ચાલ્ય જલદીથી તુંય.   કારીય૦
બહુ થયો ઉમંગી હુય   કારીય૦

પ્રધાન—

અરે શું છે આવડું કાજ જટ કરો કેમ આજેરે.
નથી જાણતો કારીય હુ આજ.   જટક૦
ધીમે રહી કહો મને વાત.   જટક૦
તો જલદીથી કરૂ દાત.   જટક૦

કંસરાય—

કે દાતણ કરી લે તુ આ વાર કારીય આજ મારૂ સરરે.
પછી શરવનો કરૂ હુ વીસ્તાર.   કારીય૦
હે આજે જનમ્યો છે મારો કાળ.   કારીય૦

ત્યાં ચોકી લઇ બેઠો કોટવાળ. કારીય૦

આપ ચાલો જલદીથી આજ, કારીય૦

જઇ કરીએ શત્રુ સામો અવાજ. કારીય૦

પ્રધાન—

ચાલો એ સુણી હાવે વાત, જલદીથી આવુ સાથરે૦

તાં જઇ કરીએ શતરૂની ઘાત. જલદીથી૦

માટે વસ્ત્ર પેરૂ આ વાર. જલદીથી૦

ન કરૂ વીલંબ લગાર. જલદીથી૦

રાજા પ્રધાનની સવારી જાય છે સીપાઇઓ સાથે

પ્રવેશ ૧૧

સ્થળ કાળા ગ્રહ—

પાત્ર—વસુદેવ દેવકીજી વીજળીબાઇ બાહાર કોટવાળ ચોકીદારો પછીથી કંસરાય પ્રધાન

કોટવાળ સીપાઇઓ વંદન કરે છે (શલાંમ કરે છે) રીત્ય.

કંશરાય—પ્રધાન—લાવણી ગત્યમાં ગવાતું ગાયના

હે ધન્ય ધન્ય કોટવાળ, ધન્ય જાત્ય તમારી;
શો આપીએ શરપાવ, આજનો ભારી. ૧
આજથી તંમ પગારમાં રૂ. પાંચ જાદે લેજો;
એજ શરપાવ આજથી માંની લેજો. ૨
કેમ જે કહ્યા મુંજબ કરી ચોકી ભારે ચુંકી

વળી આપે પણ ટેમ ગયા નઈ ચુંકી. ૩
તેથી હમે થયા પ્રસન્ન, બહુ તમારો પર આજે;
શા આજનો ઉમંગ, વાજીત્ર વાજે ૪
વળી ધન્ય આ શીપાઈઆને, આજરે આહી,
ધન્ય ઉમંગ ઉમંગ અમને આંહી, ૫

કોટવાળ—ચોકીદારો ઉપર મુજબ

ન કરો જાજાં વખાણ, રાય આજ હમારાં;
અમે શું કરયું નશીબ, આપનાં સારાં. ૧
વળી હમે ઇછીયેછે, માહારાજ એટલું આજ;
આરે વેરી આપનો, થાય શીઘ કાજ. ૨

ગદ્ય—પ્રધાન કંશરાય વીગેરેનો કાળાગ્રહના દ્વાર,
ઉઘાડી મહી પ્રવેશ કરે છે,

કંસરાય— ગત્ય શારંગ તાલ. ગજલ.

આજ જલદી વેરી મારો, ભગનો તું લાવ્ય;
આપડી જુદાઇનાં, દુઃખ સરવે જાય. ટેક.
માટે જનમ અષ્ટમો, જલદીથા તું લાવ્ય;
વોલંબ જરા લાગે નહીં, લાવ્ય કરૂં એનાપર ઘાય.૧ આ૦
એટલે હું આજથી, સુખ પામું સદાય.

દેવકીજી— ગત્ય ઉપર મુજબ.

બાંધુ આમ શું કરો, નથી વેરી આંય;
પુત્રી મારે જનમી છે, વેરી નથી કાંય. ટેક.

તેથી ચીંત્યા ન ધર તું, હવે આજથી મન માંય;
અરજ આજ મારી, સાચી લેજો લક્ષ માંય. ૧ બાંધુ૦
દુખી કર નહીં મુજને, તું તો ફોગટ હાંય;
વળી કાળાગૃહથી શું ઓછું છે, દુખ મારે જાય.૨ બાંધુ૦
હું શું સુખ ભોગવછ, તે તું દમેછેરે આંય;
ને સાચું ના માનું તો, લેજો આ વેરી તુંય. ૩ બાંધુ૦
કુંવર છે કે કુંવરી એ તો, કરય પરીક્ષાય;
જુઠ લગારે કેતો નથી, જે છે તે એય. ૪ બાંધુ૦

ગ.ઘ—ચુપ ઝાજું વદતાં નહીં કંઇ દગો હોય તો બો લો કેમજે પુત્ર મુકીઆવો પુત્રી લાવ્યાં હોતો તે કહીદો.

દેવકીજી— ગત્ય લલીત છંદ.

અરર ઓ પ્રભુ, જગ્ત નાથરે,
પ્રણમું પ્રીતથી, જોડી હાથરે.
કરમ કેવું આ માહરૂં ઘડયું,
બોલવું બાંધુને, જુઠુ રે પડયું.

દેવકીજી— ગત્ય આશાગોડી

ભાઇ આ શું વદો વેણ ઉદાશી, આહા આ શું વદો વેણ ઉદાશી;
નથી જનમ્યો પુત્ર મારે, જનમી આ કન્યા દેવાંસી. આહા૦
વદુંછુ સાચુ માનો જુઠું તો, ખાઉં ગળે ફાંસી. આહા૦
કહીયે સાચું ને પાડો જુઠું, તો ધરે અમારા રાસી. આહા૦
આપ મારો કે જીવાડો, મેં તો સોંપી પુત્રી દેવાંસી. આ૦

આપને ગમે તેમ કરો, ઘટે તો નાંખો અમને ફાંસી. આહા૦

કંસરાય (વીજળીના બે ચરણ પકડી) ક્ષત્રી કલંક ગત્ય

ફટય ફટય તુંને ફીટકાર, વેર લેવાશું આમ આવ્યોરે
ઉગતા પેહેલા તોડું આકાર, વેરલે.
જોને તે કેમે લીધુ વેર; વેરલે.
વળી લે સ્વર્ગ પુરીની ખા લેર. વેરલે.

ગદ્ય—મુસ્તક પાછલ ફેરવી (વી.) પછાડેછે તેવીજ આકાશમાં જઈ

વીજળી દેવી ક્ષત્રી કલકનો

ધીક ધીક પાપી તુજને ધીકાર, મનેતું કોણ મારનારોરે;
ફટય ફટય તુજને ફીટકાર, મનેતું.
તુંને મારનારો તો ઉછરે છેય; મનતું૦
વળી તેતો તારા દેશની માંય. મનતું૦

હું તો વીજળી

કંસરાય લલીતછંદ

મધાન માહરા આશુરેથયું,
સાંભળી વેણ આ સુખરે ગયું.
અરર કેની કાં હશે વેરીરે.
બહું મુઝાય છે, જીવ લેરીરે,
હાય ખરે દગો થયો આજરે.
અરર રઈ ગયાં ધારાં કાજ,
ઉમંગ ત્રાસીયો હાય માહરો.

હરખ હાંશીઓ વેરી તાહરો.

પ્રધાન — પ્રાંણપતી પ્રાણપતી. — એ રાગ

ધીરધરો ધીરધરો, ધીર ધરોરે;
હે રાજાજી આજ આપ, ધીર ધરોરે — ધીર૦
ગુરુ પાશે જઇને અરજ કરો આજ — ધીર૦
આપ વેરી સોધવાનાં બતાવશે કાજ. — ધીર૦
માટે આજ આપ ધીર ધરો ધીર ધરોરે. — ધીર૦

પ્રવેશ ૧૨ મો.

સ્થળ અગરેસ્વરનો મુકામ.

પાત્ર—અગ્રરેસ્વર રૂશી પછીથી રાજા કંસ પ્રધાન.

કંસરાય— જબકે કલંદર બન બન — એ ગત્ય

ધરમ ગુરૂજી અરજ કરૂંજી દુખ મારૂ કાપોને;
દયા આણી ગુરૂજી આજે, શતરૂ શોધી આપોને.
કહયું વીજળીએ હાલ, તું દેશમાં તારો કાળ; — કહયું૦
દયા આણીને તમે ગુરૂજી, આ ઠાર;
ઉપાય કંઇ બતાવોને આણી ઉરવ્હાલ. — કહયું૦

અગ્રરેસ્વર રૂષી — કલ્યાણ

અએ ઓ કંશ રાજ, કહું તુંને આજ;
જડપથી તું આજજા બતાવું સતરૂ કાજ; — [ટેક]

ગત્ય—તેની શોધ જાં શુધી તારૂં રાજ્ય તાં સુધીની ૨ દીવસનાં મા. છઠા સુધીના છોરૂને માર એટલે તે પણ મરી જસે.]

કંસરાય—[મનમાં) વાહ આ ઇલાજ સારો મારાજ એ ઇચે રજા લેવાનું મથાંન મનમાં અર અર આ શો જુલમકાર એ જણુ જાય છે] રશી. બચ્યા આઇયે કાંમ પડે.

પ્રવેશ ૧૩ મો.

સ્થળ ગોકુળમાં નંદરાયનું ઘર મંડપ સોભા.

પાત્ર—નંદરાય જસોદા નગ્રના લોક, બ્રામણો બાળ, શીક્રસ્ન, બળદેવ, વીગેરેના ખેલકાર,

ગત્ય—નંદરાય જશોદાને ઉમંગ વાપી રહયો છે. ને ગાયો વીગેરેનાં દાંન આપે છે. પછી નગ્રનાં બઇરાં ગીત ગાય છે.

આજ આનંદ અંગના માયરે નંદ ઘેર દાન બહું અપાયરે તેતો પુત્ર જનમ્યાનો મહીમાયરે; આખા નગ્રમાં કંશાર થાયરે પર નગ્રના આવે તો દીવાળી જણાયરે, ઘેર ઘેર ઓછવ અતી થાયરે બ્રામણ દાંન લઇને રાજી થાયરે; એતો હસતા હસ્તા ઘેર જાયરે, શઉને આનંદ વરત્યો છે આજરે; થાય ઢોપો તણા તો અવાજરે; ઘેર ઘેર ધીત આવાં ગાયરે, મથુરાંમાં કંશ ઉછેદીઉં થાયરે.

ફૂરેન વરણામ

ધંન્ય ભાગ્ય નંદ જશોદા તણા, થયાં આજથી દુંખ વલાંમણાં
શું છે રૂપ રૂડું પુત્ર તણુંરે, મુખ ચંદ્ર કરતાં સોભે ઘણુંરે;
વાળ વાંકડા તગે શોના તારરે, કાંન છોપ શાચીથી સોભે અપારરે;
નેત્ર નાકના સું કરીએ વરણામરે; બહુ શોભે પ્રગટયાછે રામરે;
ધન્ય ધન્ય ગોકુળ ગાંમરે, ૨.જય કરવા પ્રગટયા ઇસ્વર નાંમરે;

ગધ્ય—આવી રીત્યથી ગોકુળમાં આનંદ વરતી રહયો છે,

પ્રવેશ ૧૪ મો.

સ્થળ મથુરાં નગર,

પાત્ર—રાજા પ્રધાંન રઇયત.

કંસરાય—પ્રધાંન રાજ્યમાં છોરૂં મારવા માંડયાં છે.

રઇયત— ગત્ય; પરજીયો

મભુ આ જુલમ શો કરયો, મથુરાં દેશ ઉપર; [૨]
કુમતી કંસ આ શીદ ઘડયો, નહીં સેવાય હર હર. મભુ૦
ભુમી મથુરાં દેશની, કરી છે પલમાં સુની;
કોણે આ સલા બતાવી, ખેઝ કડાવા વઇશની. મભુ૦
હવે પોકારીએ આ પીડથી, કાંઇ દયા લાવો જગદીશ;
હાહાકાર વરતી રહયો, ના સુજે કાંઇ દીશ. મભુ૦
સરવના છો મભુ તાતરે, દેશો સરવને સુખ;
દયા કરીને શાંતી કરો; મારી ટાળોને દુખ. મભુ૦

કૃપા કરો જગનાથજી, હવે થઇછેરે બહુ;
નિવારો દુઃખ મથુરાં દેશનું, અમે નમીએરે સહુ. પ્રભુ૦

પ્રવેશ ૧૫ મો,
સ્થળ-કંસરાયની કચેરી.

પાત્ર—કંસરાય, પ્રધાન, કોટવાળ શીપાઇઓ વીગેરેની સભા.
પછાથી ગોકુળનો વધામણીવાળો માણસ.

માણસ—સુણો સુણો રાજા વાત મારી, હું લાવ્યો વધાઇ આજ સારી.

હુંતો આવ્યો ગોકુળથી હાંય, જય જય વરત્યો છે ત્યાંય;
કેવા આવ્યો પાસ તમારી. હું લાવ્યો૦
નંદરાયનો પુત્ર થયો છે, તેથી ઉમંગ સઉને રહયો છે;
કરો શીરપાવની તઇયારી. હું લાવ્યો.

પ્રધાન—[કંસરાય પ્રત્યે] ગજલ.
અહો રાય આજથી મુકી દઇએ આ દુસ્ટ કાજ;
નકી વેરી તમારો એ કરો કંઇ ઇલાજ આજ.
રઇત ડુબાવવી મટાડોને મહારાજ;
ઇલાજ કંઇ શોધવો આવે એનારે ધીરાજ.

કંશરાય—સત્ય છે પણ એકદમ નહીં.
દીવસ ડુબાવી સોધીશું આપણા હાથ નીચેના તેથી.

પ્રવેશ ૧૬ મો.

સ્થળ—ગોકુળમાં નંદરાયનું ઘર.

પાત્ર—નંદરાય, જસોદા, બળદેવ, કૃસ્નજી, ગાયો, ગોપીયો.

નંદરાય—(ભગવાનને) બીહાગની ગજલ.

અથાગ સ્વરૂપ દેખી આજે, હરખ દીલ થાય,
નકી એ તો આજથી પ્રભુરે ઓળખાય.
કોકીલ સમ કંઠ સુંદર મુખ પુનમ ચંદ;
પુત્ર એવો જોઈ આપડો થાય હાસ્યમંદ.

બળદેવ— ઉપર મુજબ.

પીતા આપ વખાણ કરો, પણ માટી ખાય છે;
વળી ઘણાકનાં છોરૂ, એ રડાવે છે.
આપડે ઘરમાં ના હુયે તો, દહીં ખાઈ જાય;
ને હું દેખી કહું તો, રડવા મંડી જાય;

ગદ્ય—કૃસ્નજી દોયણીઆ તણાતા જસોદા જાણી જાય છે રડતા રડતા

(જસોદા—લેહરો આવે, છાનોરે, રડવામાં બસ કર,

જસોદા—ગાયો દોવા જાય છે, કે પ્રભુ રડવા મડી જાયછે.

નંદરાય—બળદેવ, વીગેરેના છાના રાખતાં નથી રેહેતાં.

રાધા—લલીતા, કેમ છે કેમ રડવા માંડયું છે ચાલો રંખા જઈયે, એમ કહી કેડે લઈ ચાલ્યાં, કે છોનારે છે.

લલીતા—બેન રાધા ચાલ, મારે તાં બેસીશું

રાધા—ચાલો.

પ્રવેશ ૧૭ મો.

સ્થળ લલીતાનું ઘર.

પાત્ર—લલીતા, રાધા, કૃસ્ન.

રાધા—(રમતાં રમતાં) વણજારો.

કે બેન આપડે ભાગ્ય હીનકે, ભાગ્ય સાળીરે;
હુંઇચે ભાગ્ય શાળીતો, મળે આ સુંદર સ્વાંમીરે;
છે નાંનું બાળ, નથી રૂપમાં ખામીરે;
ન વળી એતો દેખાય, અંતર જાંમીરે;

લલીતા— ગત ઉપરની

સાચું કેહે છે તુંય, ઓ સખી મારીરે;
બરોબર સીતા સ્વાંમી, ઓ માંણ પ્યારીરે;
તેમાં શી હોય ખાંમી, ઓ સખી મારીરે;
જેવાં આપડાં ભવીશ, ઓ માંણ પ્યારીરે,
તેના શો આજથી વીચાર, ઓ સખી મારીરે;
વીચ્યારે વાય જાય; ઓ માંણ પ્યારીરે,
અણ વીચ્યારૂં આગળ થાય, ઓ સખી મારીરે;
માટે આપ શોશતુ છોડય ઓ માંણ પ્યારીરે;

[મીય વાંચકો અહી ભાશણ કરૂં નોગા રાખશો.

ગધ્ય—બે જણીઓ આવા વીચાર કરે છે ને શ્રી કૃસ્ન પ્રમાતમા મોટું રૂપ ધારંણ કરી સાથેના ઘરમાં પેસી જઇ તેનું માંખણ દહી વીગેરેનાં ખાઇ પાછા પોતાંના રંખાના ઠેકાણે

આવ્યા સાથે નાથરની સ્રી રંમણ ભમણ જોઇ પાધરી જ શોદા પાસે ચાલી.

પ્રવેશ ૧૮ મો.

સ્થળ નંદરાયનું ઘર

પાત્ર—જસોદા બળદેવ.

ગોપી- ગજલ

માજી જસોદા મે હરજ ગુજારૂં કર ગરી.
આપ કો પુત્ર જાંન કરેજી, ખાઇ ગોળી દધી ભરી.
માજી જશોદા.
માટે વારો શું કહું માજી આજથી આ ઘડી.
નુંકશાન મારૂ જાદે થઉં, હું તો દુખમાં પડી. મા૦

પ્રવેશ ૧૯ મો.

ગદ્ય— લેચાલ્ય કાં છે બતાવ્ય જાય છે

જશોદા—કેમછે અલીઓ આજ.

શું બગાડુ આઇ યાંઆંહતુ કાજ,
ઠપકો ઠપકો, શું દેવા આવીઆ આવીઆ;
કેવો રમાડો છો પુત્ર મારો યાં;

રાજા લલીત—શું છે; બા, કેમ છે એતો અહીના અહી રમે છે. એનું શું બગાડચું પણ આપ વીચાર કરો કે !

ઢોચણીઆ તાણતા ચાલે છે, તેણે એ નુકશાન કરયું પણ મહી વાંદરાં, માંકડાં પેઠાં હશે. આવો ઉતર બંન્ચોએ આપ્યો તે પ્રભુએજ આપ્યો.

જશોદા—બરોબર છે ચાલો ઘેર.

પ્રવેશ ૨૦ મો.

સ્થળ નંદરાયનું ઘર

પાત્ર બળદેવ; જસોદા, શી કૃસ્ન, પછીથી મારશી પુતના.

સ્તને વીખ ચોળી મારશી પુતના.

ગજલ

કેમ છે બા કેમ છે. સરવને પ્રણામ.
કાં ગયો મુજ ભાંણીયો, શું પાડયું નામ; ટેક.
લાવો એને આજ, હું આવી રમાડવા;
દેવકીએ મોકલી, મન ધીર પમાડવા લાવો૦
આવી આવી આવીછું હું રમાડવા;
દેખી દેખી દેખી, ઉર શાંત પમાડવા લાવો૦

ગદ્ય—(એટલામાં કૃસ્નજી ગોડીઆમાં રડી ઉઠે છે.)

જશોદા લેતાં—છાના રેહેતા નથી કોઈનો પારો નહી.

મારશી પુતના...શાંજેરે કાંના કેવા દે તારો નાને એ રાગ.

લાવોરે લાવો લાવો મારી પાસે,
આવવા રડે છાનો એનો રસે;

માટેરે આપો આપો તમે આજે;
જુવો છે કે રડવાના કાજે,

જશોદા—નારે એતો ધાવવા માટે એમ કહી ધવરાવતાં પણ ધાવતા નથી માશી પુતના પાછી વળી જવા માંડે છે.

માશી પુતના—તમને અધીર આવે છે, પણ એ તો આજ ખાણું રાખવાનો રાખવાનો ને રાખવાનોજ.

જશોદા—લ્યો બાઈ ત્યારે કેમ ના કહેવાશે.

માશી પુતના— ઉપર પ્રમાણે

આવો આવોરે પુત્ર પાસ મારી;
ધાવવું હોય તો ગણુ માતા તારી. આવોરે૦

પ્રભુ તો ધાવવા માંડી ગયા ને વીખનું અમરત કરી નાખ્યું ને માશી પુતનાને ચુશી લીધા. મોટો તાડ.

જશોદા ગાયો દોવા ગયાં છે પછી કૃસનજીએ પ્રથ્વીપરની માટી ખાવા માંડી.

બળદેવ—[જોઈને) લાવણી.

કે માત જસોદા જુવો, આજ કાનુડે માટી ખાધી;
જલદીથી ચાલો આજે, નહીં તો કહેશે મેં નથી ખાધી.

જસોદા—

કેમ કાનુડા તુંતો કેછે આ જુઠું બોલે હું નથી ખાતો;
તારે તારા મુખમાં શું કેમ સમજાવે ખોટી ખોટી વાતો.

કૃષ્ણજી—

લે માતા તું મુખડું જોને, કાં છે આજ અટોકાવાળું;

આહા જુઠું બોલે એ, મુખની શોભા નહીં આળુ.

એટલે જસોદા સોટી ઉગામે છે, ત્યારે મુખ બતાવે છે ચઉદ ભુવન બતાવે છે.

જસોદા— ઉપર મુજબ,

આ અદભુત ચરીત્ર જોઇને, હું ચીંત્યામાં બહુ પેઠી;
કુંવરને ચેટક કાંઇ લાગ્યું, કોઇ રંડાની દ્રસ્ટી બેઠી.

(શાંત નહીં થવાથી) વઈદરભી વનમાં વલવલે. એ રાહ.

અરેરેરેરે હાય હાયરે, કરૂં શો હું ઉપાય;
કરૂણા સાગર કરૂણા કરો, મારા પુત્રને સાય. અરે૦
કે ઓચીંતાંનરે આ શું થયું, દીલમાં ઉઠી લાહ;
માત અંબા તમને નમુ, કરો મુજ પુત્રને સાહ. અરે૦
દ્રસ્ટી ચોટક આ જો મટે, તો જમાડુ બ્રાંમણુનય;
માત અંબા દીનદયાળીછું કરૂ વીનતી હુંય. અરે૦

પ્રભુને દયા આવવાથી રૂપ સમાવ્યું એટલે જસોદા પણ દીવસ બીજે બાધા અંબાની કરી.

માહારાજ ૧૦ વરસના થયા કે ઘેરઘેર ઓળખાણ કરે છે.

પ્રવેશ ૨૧ મો.

સ્થળ-ગોકુળમાં એક ચકલું.

પાત્ર—ક્રસ્નજીના ભાઈ, બંદા રમે છે. ક્રસ્નજી પણ છે.

કૃષ્ણજી—

પ્યારા મીત્રો આ વાર, ચાલો ચાલો આ ઠાર દધી ખાવાને હાસ

દધી ખાવાને હાલ હાલ હાલ;
ચાલો ઉતાવળી ચાલ.
આ ઉતાવળી ચાલ; દધી૦
કેયા ઘરમાં આ વાર, જટ જઇયે આ ઠાર; મીત્રમંડળ તમાંમ;
આહા મીત્ર મંડળ તમાંમ,
ચાલ વાલા વો હાંમ;
ચાલો તમાંમ મીત્ર,

મીતરો ઉપર મુજબ
આહા ચાલો આ વાર, સાંમાં શુનો છે દ્વાર, એમાં કરો પ્રવેશ;
આહા એમાં કરો પ્રવેશ.
કોઇ બીઓ નારેસ,
બીયો નારેશ, એમાં કરીએ.

પ્રવેશ ૨૨ મો.

ગદ્ય—એ ઘરમાં પેસે છે. તે ઘરની ત્રીઆઓ પાંણી ભરવા ગઇયો છે. તેનું ફારસ પ્રભુ કરે છે.

ક્રસનજી—કચુમ કેશી મજા કેશી મજા મજા મજા,
(શાંમા શાંમી) તબ ખાજા, તબ ખાજા નાના તબ ખાજા,
૨—૩—મીત્રો આરેપણ આપડે મઇલી સાંકળોતો ઠોકી નથી,
તે ઠોકો બેશો વાશીએ છે ઉઠાવ મજા.

અસ્ત્રીએ—(શાંમા શાંમી) અલી આ શું શાંકળ ઉઘાડી ને બાસણાં બંધ શાંમા સાંમી એવા ઉતર આપેછે ૨ સ્ત્રીએ મ

હી કોણ હશે આતો ભારે મરીશુ.

ક્રુશ્નજી—એતો હમે દધીના ભોગી

મીતરો—શું કરવા બોલ્યા બધીઓ થઇ ટીપશો.

ક્રુશ્નજી—તમે બધા આ બારીએ થઇને સટકી જાવ.

હુ શાંકળ ઉગાડ તેક કે આવુછુ ઘેર જઇશ (જાય છે)

(સરવને ઠેકાણે વેરાઇ જાય છે, ક્રુશ્નજી પણ ગેર જાય છે)

અસ્ત્રીઓ—બેડાં મુકી અલીઓ આં ચાલો જશોદા પાસે ફ રીઆદ જઇએ. (બધીઓ ચાલીઓ.)

પ્રવેશ ૨૩ મો.

સ્થળ નંદરાયનું ઘર

પાત્ર—નંદરાય જશોદા બળદેવ

શ્રી ક્રુશ્ન—પછીથી ગોપીઓ ફરીઆદી દાર

ગોપીઓ— લાવણી

માજી જશોદા [૨) તમારા કોનને વારોને,
એ નીત્ય નીત્ય આવી બહુરે દમે છે અમને;
મરકટ સગે (૨) લાવી એ બહુ નુકશાન કરે;
માટે આપ જરા ઠપકો દઇને વારોરે;

જશોદા—મારોરે કાંન [૨) કેઇ ઘડીએ તમે દીઠો.
સ્વારનો એ ઘરમાં રમે છે બેઠો બેઠો

ક્રુશ્ન—જુવો માતા હું (૨) કયાં ગયો છું આજે રંભા;
જો હું જુઠય વદુછું સાચુ બોલે તેને જો અંબા;

ગોપીઓ ગયા પછી

જશોદા—

અરે પુત્ર મારા આ વાર, તુ લાવે લડાઇઓ અપાર;
જેમ જેમ થાપે મોટોય, તેમ ગાંડો બને આ ઠાર.

ક્રુશ્નજી—

અરે માતા મારા તુ આજે, શાંને દેછેરે ફીટકાર;
એતો વ્રજની નારીયો જેહ, બોલે જુંઠું સાચુ નહી લગાર.

વાયેણ ગોપી—

શુણો સુણો તમે માત જસોદા આજે;
એ સરવે બલીઓં, જુંઠું બગડ્યા નાકે કાજે. ટેક
વળી મારા ઘરમાં કેમ નથી એ આવતા;
દધી ખાવાને મનકું મચાવતા. સુણો૦
પણ એ જાણે છે સરવ માહરી વાત,
કે જઇશ એને ત્યાં તો, જટ લઇ મારશે લાત. સુણો૦

ક્રુશ્નજી—(મનમાં) દોહરો

ઠીક ઠીક છે વારો તાહરો, લઉં કાલ્ય દીનની માંય,
તારે નાંમરે મારું કાનુડો, કેહેવાય આ જગની માંય,

પ્રવેશ ૨૪ મો.

સ્થળ રાત્રી વાએણ ગોપીનો મેહેલ

પાત્ર—ગોપી, તેના સ્વામી પછીથી શીક્રુશ્ન—(મનમાં]

કે લાવય, આજે ગારણ મુકું બફાબરો થવાથી, વાં
ગેણના સ્વામા—અહી આ આ બારીઓ ઉઘાડી મુકય

મુકયા પછી સરવે ઉંઘી જાય છે, પછીથી મમાત્મા કામ સાધે છે.

કૃસ્નજી— દુહો

લાગજ કેવો શાધુ હું, જો જો સરવે જન;

વાગેણુને એના શામીનાં કરૂં હું જુદાં મન.

ગદ્ય—વાગેણુનો ચોટલો એના સ્વામીની મુછ એ એનો વજાર ગાંઠ વાળીને ચાલ્યા, કે સ્વાર થાય છે એટલે વાગેણ ઉઠવા જાય છે કે મુછ ખેંચાઇ,

વાગેણના સ્વામી—અરે એ કંઇ ભાન છે કે નહી, મારી મુછ ખેંચેછે.

વાથેણ ગોપી—તમને ભાન છે કે નહી મારો ચોટલો ખેંચો છો

આવી રીતનુ ફારસ થવાથી ઘણા લોકો જોવા મળયા છે

કૃસ્નજી— (બે ચાર માંણસને) પણ રમત શી થાય છે—લોકનાં ટોળે ટોળાં જાય છે. બે ચાર માણસ—કોણુ જાણે જાવ જોઇ આવો.

કૃસ્નજી—નારે ભાઇ જાઉ તો હલકું લોહી હવાલદારનું મારૂં જ નામ દેવાય માટે મારે ઘેર ના જાઉં, [જાય છે) બપોર થયા એટલે બે જણ બંધાએલાં ભગવાનને ત્યાં જાય છે લોક હશા હસ કરી રહયા છે.

પ્રવેશ ૨૫ મો.

સ્થળ નંદરાયનો મેહેલ ।

પાત્ર—જશોદા, નંદજી બળદેવ, ભગવાન પછીથી રમુજી ફાર
સ [બેને આવતાં જોઇ કૃસ્નજી ઘર બહાર આવો ઉભાછે]

વાઘેણુને તેનો સ્વામી—

ભાઇશાબ ભાઇશાબ જખ મારી રીરીરીંરીગેરી
વારે ધાવ વારે ધાવ ગીર ધારી, રીરોરીરીરોરી.
ભુલ્ય થઇ ભુલ્ય ગઇ જખ મારો રીરરીરો.

કૃસ્નજી—[દયા આવવાથી] [illegible] તેમાં રહ્યો મુછ
છુટે છે.

કૃસ્નન બીજુ—જુંમનાંજી નદીપર રાસ લીલા.

પ્રવેશ ૨૬ મો.

સ્થળ રાશ લીલા

પાત્ર—કૃસ્નજી રાધા, લલીતા, ગોપગોપીયો,

કૃસ્નજી— તાંયાં.....તાતા તાંયાં.....તાતા. તાંતાંતાં
દાયાં.....દાદા દાયાં.....દાદા. દાંદાંદાં

[શર્વે ગોપીયો વારા ફરતી ઉપર પરમાંણે તાળ લીયા—

કૃસ્નજી—રાગીણી—જમણા હસ્થ પકડી, નેનુની તયતે..(૨) રાહુ
શાશાશરરીગમ..........આં..........શાશાશારોગમ.
પપપદનીતે..........આં..........પપપદનીને.
દીદીદાદાદીતે..........આં..........દીદીદાદાદીતે.
દાદીકુદપતે..........આં..........દાદીકુદપતે.
તાતીતુતેઇતા..........આં..........તાતીતુતેઇતા

[આવી રીતે મરવ ગોપીઓ હસ્થ પકડી લીલા કરી પછી ફુદડી ફરવા માંડી ફુદ્ડી ફરયા પછી કૃસ્નજીને દખાવા નહીં દેતાં રાધીકા સંતાઇ જાય છે.

કૃષ્ણજી—ઓધ્વ નંદનો છોરો તેજનમેરા થયોજો. એ રાહ.

અએ રાધા પ્યારી વાર્લા મારી કયાં નાશી ગઇજો;
તુજ વીના મુજને ન ગમે પળ માંઇજો. ટેક.
માયા લગાડીને તું કાં નાશી ગઇજો;
માટે દયા લાવીને જલદી આવ્યજો. અએ૦

નહીં આવવાથી—અએ રાધા પ્યારી આતીયે.

લલીતા—આતીયે રાધા પ્યારી તમારી આતીયે;
ફીકર મત કરે કાનુડાયજો. ટેક.
પેલો આવે ભાઇબંધ તમારોયજો;
તેને પુછો રાધા વીશેની વાતજો. આતીયે૦

કૃસ્નજી—(ભાઇબંધ પ્રત્યે) ઓ મીત્ર પુછું એક વાત કેની સાચી આજ. (૨]
દીઠી દીઠી રાધા પ્યારી મારી આજ હો પ્યારી મારી આજ;
બતાવું તો સારૂં તારાં કાજ હો તારાં કાજ.

ભાઇબંધ—આજી હું તમને બતાવું; પણ એ પ્યારી કોની;

કૃસ્નજી—એ પ્યારી મારી, પળ વીયોગ મટાડનારી.

ભાઇબંધ—તમ કોનકે છઇયે, કૃસ્નજી—મેં નંદકે છઇએ.

ભાઈબંધ—અજી નંદકે છઈએ તો મેં કૂસ્નજી નહીં નહીં પુછો એ લલીતા સખીકું.

ભાઈબંધ—કુચુમ લલીતા મેં નંદકે છઈએકની.

કૂસ્નજી—બોલ કોણુ નંદકે છઈએ, લલીતા—તમ.

ભાઈબંધ—[અણુસારે કરી] કોણુ નંદકે છઈએ લલીતા—તમ.

કૂસ્નજી—કયા બોલી, કોણુ નંદકે છઈએ. લલીતા—એસ્તો.

અએ સખી તું જુઠ બોલે છે કે, લલીતા—અજી તમ.

[આવી રીત્યથી ભાઈબંદાએ ખેલ કર્યા પછી રાધા પ્યારી આવે છે.

રાધા—(મનમાં) વાહ મારીપર કૂસ્નજીનું ખરૂં હેત છે.

કચુમજી નંદલાલા ઉદાશ ચેરા કચુમ.

કૂસ્નજી—[ખાજી પડીને] ઓ મેરી પ્યારી તુજ બાસ્તે;

પછી સરવ વેરાઈ જાય છે પોતપોતાને ઠેકાણે.

પ્રવેશ ૨૭ મો.

સ્થળ-નંદરાયનો મેહેલ.

પાત્ર-નંદરાય, જસોદા, બળદેવ, પછીથી કૂસ્નના ભાઈબંધો.

કૂસ્નજી— લાવણી—

ચાલો ચાલો મીત્રો, આજ મથુરાં માંહીં;

જોઈએ શોભા સીછે શારી તાંહીં;

બળદેવ—આહા ચાલો જઈએ આજ આપડેય,

જોઇએ શીછે શોભા તાંય,

ભાઇબંદો—આપડો પણ એજ વીચાર, મથુરાં જાય છે,

પ્રવેશ ૨૮ મો.

સ્થળ—બાગ મથુરાંનો

પાત્ર—કૃસ્નજી બળદેવ બીજા ઘણા ભાઇબંદો.

કૃસ્નજી— બીહાગની ગજલ

ચાલોને આ ચાલો સરવે, આ નગ્ર જોવા કાજ;
ગળી કુંચીને બજાર, જોઇએ દરબાર રાજ;
તેથી ઝટ ચાલોને, ઓ વેલા દોસ્તદાર;
વળી જુવો માર્ગમાં, થાય રમુંજી અપાર;

પ્રવેશ ૨૯ મો.

સ્થળ રસ્તો

(શર્વે નગ્ર જોવા જાય છે, તાં રસ્તાનો ખેલકાર;

કૃસ્નજી— ગીતી

હે નાપીક આ વાર, કેને સાચી વાત તું આજે;
વસ્ત્ર આ કોનાં લાવે, તેતું કેની શારું તુજ કાજે;

નાપીક—તારે પુંછવાનું શું કામ, શું શારતો તો કાજ મારૂં;
હે ગોવાળીયા જાત્ય, જોઉં એતો ઢાંકય મોઢુ તારૂ,

(કૃસ્નજીને રીશ ચડવાથી થપડ મારી સર્વ વસ્ત્ર લેઇ લીધાં પોતાના ભાઇબંદાને પેરાવ્યાં આવી રીત્યથી ઘણા ખેલકાર કરયા આવી રીત્યથી ચંદન વાળી તા. ૧ બ્રાંમણ માલેણને

પણ ઘટતાં વચન આપ્યાં પછીથી દરજીને ત્યાં આ

ક્રૃસ્નજી— લાવણી

અએ દરજી રાજ્ય, તું આ વસ્ત્ર શાંધી આપ્ય

નહીતો તુંજ રાજાનાં હોય તે, આપ્ય,

દરજી—જાવ જાવ મુરખ, તમે ક્યાંના આવ્યા છો આજે,

૭૦. મારીસ ધોલ નઇ તમારી લાજ,

ક્રૃસ્નજી—[હસ્થ પકડીને ધોલો મારે છે ને] ક્ષત્રી કલંક,

હે મુરખ દરજીની જાત્ય, તું શુ મને મારનારોરે;

હજુ મારી બદલું અંગની ભાત્ય, તું સુમ૦

તું મુરખના સરદાર, તું સુમ૦

રાખ્ય બીક મનમાં લગાર. તું સુમ૦

પ્રવેશ ૩૦ મો.

સ્થળ--કચેરી.

પાત્ર—કંસરાય, પ્રધાન, કોટવાળ, શીપાઇઓ સાથે સભા, પછી
થી ક્રૃસ્નજી, બળદેવ, ભાઇબંધો

ક્રૃસ્નજી—[કંસરાયનો ચોટલો પકડી બરછી વીગેરેનાં હથીયાર
ઉગામીને)

ક્ષત્રી કલંકની રાહ.

કેમ કેમ છે મામા કંસ, ખબર તારી આજે પુંછુરે,

બઇદીનો રહ્યો તો મને ડંસ. ખબર૦

જોને વેર તો આમ લેવાય, ખબર૦

ધુપાઇ ફાફાં મારે શું થાય. ખબર૦
જાડા રોગે પખાલને કામ ખબર૦
એ તો નમરદાનારે કામ. ખબર૦
હે ધીક ધીક તુંને ધીકાર. ખબર૦
ફટય ફટય તુજને ફીટકાર. ખબર૦
જોર હોય તારૂં તો બતાવ્ય ખબર૦
તારા ટેકને શું થાઇ લાજ. ખબર૦
હવે લે જમપુરી સંભાર, ખબર૦
ધરાય તો ધ્યાન મારૂં હવે ધારય. ખબર૦
તારા અધરમનો આવ્યો કાળ, ખબર૦
પેર લેયે આમ એ ચંડાળ. ખબર૦

(મારી નાંખ્યો. જય જય પ્રભુ)

અગાઉથી ગ્રાહક થનાર ગ્રહરયોને આશીરવાદ.

દોહરો.

દેશી ભાઇઓ તમને, દઉં છું આશીરવાદ,
મદદ આપી અમને, કરાયો સીંહનાદ.
વીજય થાજો આપનો, દુઃખજ રેજો દુર,
સુખ સંસાર સારો મળો, ભંડાર રેજો ભરપુર.

અગાઉથી આશ્રય આપનાર ગ્રાહકોના નામ.

ખંભાત

૨૫ શા. મંગળદાસ માણેકલાલ
૨૫ ભગુભાઇ કાળીદાસ.
૭ તપોધન ચુનીલાલ ત્રીભોવન
૧૦ શા. અંબાલાલ છોટાલાલ
૫ શા. મણીલાલ મગનલાલ
૫ શા. છોટાલાલ કાળીદાસ
૨ વાસ. મણીશંકર નરોતમ
૨ ચોકશી. હકમચંદ છગનલાલ
૫ શા. લલું ફુલચંદ
૧ શા. ગાંડાભાઇ જવેરચંદ
૧ જવેરી. લલુભાઇ અમચંદ
૧ શા. ઠાકોરલાલ ગોરધર
૧ અંબાલાલ બેચર
૧ શા. પ્રેમચંદ બાળચંદ.
૧ ચોકશી. મોતીલાલ આશાલાલ
૧ ચોકશી પોચાભાઇ છગનલાલ
૧ દરજી હરીલાલ ઇશ્વર
૧ દરજી ભ લાલ
૧ શા. ગોવીંદલાલ છોટાલાલ
૧ શા. નગીનદાસ ડાહયાભાઇ
૧ શા. ઠાકોરલાલ છગનલાલ
૧ જોશી. મંગળરાંમ નંદકેશ્વર
૧ તપોધન શીવશંકર હરીભાઇ
૧ શા. નગીનદાસ મોટાભાઇ
૧ બાપુરાવ ભીખાજી

સુબાઇ

૧ તપોધન ગીરજાશંકર નરભેરામ

થાણા

૧૦ પંડયા વજેશંકર શીવશંકર

વડોદરા

૧ તપોધન મોતીલાલ મગનલાલ

વટાદરા

૨ શા. હરગોવંનદાસ અભેચંદ
૧ શા. મુળચંદ કુંવરજી
૧ સા. કાળીદાસ મંગળજી
૧ પટેલ હાજીભાઇ ધીરજરદાસ
૧ સોની મોતીલાલ જવેરદાસ
૧ શા, કસ્તુર મુલજીભાઈ

પીપલોઇ

૨ વાસ. અંબાલાલ શીવશંકર
૧ વાસ. ગણપતરાંમ જેઠાભાઇ
૧ સુતાર લલુભાઇ બેગાભાઇ

બનેજડા

૨ પટેલ જીભાઈ ગલભાઇ મુખી
૧ પટેલ નાથાભાઇ હાથીભાઇ

ફાગુ ' ા

૧ ભી. ભોખાભાઈ ગભડ
૧ પટેલ લાલદાસ વલભદાસ

બામણવા

૧ પટેલ બાજી સુંદરસંગ

જાજ

૧ ઠકર ગણપતરાંમ કેશવરાંમ

નગરા

૨ પંડયા પરસોતમ માસુખરામ

વીરસદ

૨ વ્યાસ પરશોતમ ગબ્બડભાઇ
૧ પરોત મણીશંકર હરીશંકર

વહદલા

૨ તપોધન શીવશંકર દલપતરામ

સમાપ્ત.